

LBRIS | We know
Imprint coordonat de
ION M. IONIȚA
books

F R A N K K R A K E

SUPRAVIETUITORUL

Mărturia zguduitoare a unui deținut din lagărele naziste

Traducere din limba engleză de Anca Irina Ionescu

Prefață de Sorin Turturică

CORINT
ISTORIE
—2023—

Kreis/Stiftung Nordfriesland

KZGedenkstätte HusumSchwesing, Lesefassung & Begleitmaterial für die Hörführung mit dem Audioguide

Memorialul lagărului de concentrare HusumSchwesing, broșură
 Serviciul Internațional de Urmărire din Bad Arolsen

www.joodsamsterdam.nl

Dacă doriți să aflați mai multe despre fostul lagăr de concentrare Neuengamme sau dacă aveți nevoie de asistență puteți să apelați la:

The Amicale Internationale KZ Neuengamme (AIN), o asociație internațională a organizațiilor naționale ale supraviețuitorilor lagărului de concentrare de la Neuengamme, precum și a familiilor și prietenilor foștilor deținuți din lagărul de concentrare de la Neuengamme. Pentru mai multe informații, vizitați site-ul lor la adresa:

<https://www.neuengamme.international/>

Cuprins

<i>Prefață</i>	5
<i>Prolog</i>	13
Capitolul 1 – <i>Un copil în ascunzătoare</i>	17
Capitolul 2 – <i>Viața pe insula Kattenburg</i>	22
Capitolul 3 – <i>Un sicriu deschis</i>	29
Capitolul 4 – <i>Muncind din greu</i>	36
Capitolul 5 – <i>Războiul</i>	41
Capitolul 6 – <i>Arbeitseinsatz</i>	48
Capitolul 7 – <i>Fugari</i>	61
Capitolul 8 – <i>Îngropat de viu</i>	70
Capitolul 9 – <i>Decizia greșită</i>	84
Capitolul 10 – <i>Lagărul de tranzit Amersfoort</i>	95
Capitolul 11 – <i>Lagărul de concentrare Neuengamme</i>	109
Capitolul 12 – <i>Lagărul-satelit Husum-Schwesing</i>	127
Capitolul 13 – <i>Prima zi de muncă</i>	138
Capitolul 14 – <i>Lopeți rupte</i>	145
Capitolul 15 – <i>Nou-veniții</i>	155
Capitolul 16 – <i>Revier-ul</i>	167
Capitolul 17 – <i>Nu aduci mâncare, nu intri la doctor</i>	178
Capitolul 18 – <i>Din nou la Neuengamme</i>	188

Capitolul 19 – <i>Salvat la limită</i>	202
Capitolul 20 – <i>Prăjituri de la un gardian SS</i>	209
Capitolul 21 – <i>Iepuri într-un lagăr de concentrare</i>	221
Capitolul 22 – <i>Lămpi cu gaz și triumphiuri roz</i>	232
Capitolul 23 – <i>Acoperirea urmelor</i>	240
Capitolul 24 – <i>Prizonieri pe mare</i>	248
Capitolul 25 – <i>Cap Arcona</i>	256
Capitolul 26 – <i>Eliberatorii la orizont</i>	268
Capitolul 27 – <i>Răspuns la rugăciuni</i>	282
Capitolul 28 – <i>Liber, dar totuși în captivitate</i>	292
Epilog.....	303
<i>Mulțumiri</i>	307
<i>Surse</i>	311

Titlu	Autor
24 martie. Cronica infernului kosovar	Fehmi Ajvazi
Adolf Hitler. Însemnări intime și politice vol.1	Adolf Hitler, François Delpla
Adolf Hitler. Însemnări intime și politice vol.2	Adolf Hitler, François Delpla
Agent dublu în Războiul Rece. Autobiografia lui Oleg Gordievski	Oleg Gordievski
Alexandru al II-lea. Țarul reformator	Henri Troyat
Amurgul Vechii Europe. Trieste '79, Viena '85, Praga '89	Richard Bassett
Antoniou și Cleopatra. Adevărul din spatele celei mai frumoase povești de dragoste din lumea antică (ediția a II-a)	Diana Preston
Armata secretă a Israelului. Povestea unității Talpiot	Jason Gewirtz
Bani murdari. Cum fac afaceri cartelurile de droguri	Tom Wainwright
Beria. Mâna dreaptă a lui Stalin	Amy Knight
Biblioteca lui Stalin. Dictatorul și cărțile sale	Geoffrey Roberts
Binecuvântați fie spionii. Istoria secretă a Mossad-ului de la origini până în 1999	Gordon Thomas
Blocați conturile! Crimă și spălare de bani în Rusia lui Putin	Bill Browder
Boko Haram	Mike Smith
Capcana lui Tucicide. Mai pot evita Statele Unite și China războiul?	Graham Allison
Călători în al Treilea Reich	Julia Boyd
Călătoria prin Eldorado	Nikolai Vasilievici Sablin
Când Churchill a dat iama în oi și Stalin a jefuit o bancă	Giles Milton
Când Hitler a luat cocaină și Lenin și-a pierdut creierul	Giles Morton
Charles, Camilla și Diana. Dragoste și tragedie în Casa de Windsor	Jean des Cars
CINCI. Povestea victimelor lui Jack Spintecătorul	Hallie Rubenhold
Codul Enigma. Alan Turing și înfrângerea Germaniei naziste	David Boyle
Confesiunile unui fost islamist	Maajid Nawaz
Coreea de Nord. Între fascinație și teroare	Loretta Napoleoni
Coreea de Nord. Un stat-gherilă în transformare	Philippe Pons
Coreea de Nord. Viața dincolo de clișee	Daniel Tudor, James Pearson
Coreea de Sud. Povestea unui fenomen economic, politic și cultural	Daniel Tudor
Crimeea și noul imperiu rus (ediția a II-a)	Agnia Grigas
Cupturi tragice ale istoriei	Jean des Cars
Cuptoarele morții. Mărturia unei supraviețuitoare de la Auschwitz	Olga Lengyel
Departee de casă. Memoriile unui copil-soldat	Ishmael Beah
Destin deturnat. O istorie a lumii prin ochii islamului (ediția a II-a)	Tamim Ansary
Diana. Povestea unei prințese spusă de ea însăși	Andrew Morton
Dispărută în Moscova	Margueritte Harrison
Dragă Zari. Povești nespuse ale unor femei din Afganistan	Zarghuna Kargar
Dresda 1945. Furtuna de foc	Sinclair McKay

— Niciun deținut nu trebuie să ajungă viu în mâinile dușmanului!

Ordinul era ordin, așa că soldații trăgeau. Deținuții epuizați, care printr-o fărâmă de noroc reușiseră să evite gloanțele, mu-reau acum din cauza temperaturii scăzute a apei mării, care le paraliza mușchii și îi făcea să se scufunde lent pe fundul golfului Lübeck.

„Erau britanici. Britanici!”, s-a gândit Wim. Recunoscuse siluetele avioanelor Typhoon. Eliberatorii îndelung așteptați de toată lumea semănaseră moartea și haosul în mulțimea de oameni chinuți, epuizați și subnutriți.

Pentru Royal Air Force, Operațiunea „Big Shipping Strike”¹ a fost un succes extraordinar. Își imaginau că îi eliminaseră pe membrii SS și pe liderii partidului nazist care fugeau în Scandinavia. Johnny Baldwin², faimosul și decoratul lider al Escadrilei 198 a RAF, cel care executase atacul, stătea acum la 300 de kilometri distanță, alături de subordonații săi și de o sticlă de bere rece.

Pe puntea în flăcări a vasului *Cap Arcona*, Wim încă se mai lupta să scape cu viață. Într-o străfulgerare, gândurile sale s-au îndreptat către mama și sora sa din Amsterdam. Trebuia să le vadă din nou, să le spună povestea lui. Simțea cum aerul fierbinte îi ardea plămâni.

Wim a inspirat adânc, a închis ochii și... a sărit.

fie judecat și inculpat ca lider nazist. La două săptămâni după capitularea Germaniei, Himmler a fost arestat de o unitate militară britanică și, la 23 mai 1945, s-a sinucis în timpul unei examinări medicale, strivind între dinți o capsulă cu cianură de potasiu (n. red.).

¹ „Marea Lovitură Navală”, în lb. engleză (n. red.).

² Locotenent-colonelul John Robert Baldwin, (1918–1952) a fost pilot al Royal Air Force și cel mai bun as de vânătoare care a zburat doar cu Hawker Typhoon în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial. A fost dat dispărut, presupus ucis, în timp ce activa în cadrul Forțelor Aeriene ale Statelor Unite în războiul din Coreea (n. red.).

Capitolul 1

Un copil în ascunzătoare

Amsterdam, Olanda, 1932

— Rahat cu ochi ce ești! Știu că ești aici, nemernicule!

Wim auzea cum se apropiau pașii. Și-a împins și mai tare capul între genunchi și s-a ținut strâns de nas, căci îi era frică să nu-i vină să strănute din cauza prafului. Stătea bine ascuns în spatele lavoarului și o scândură groasă de cinci milimetri îl ferea să nu fie descoperit și snopit în bătaie. Fără motiv. Tatăl lui vitreg era, așa cum se întâmpla foarte des, beat mort și, în aburii beției lui pline de răutate, voia din nou să-și descarce toată nefericirea pe fiul vitreg în vârstă de nouă ani.

— Ieși afară, derbedeu mic, și îți arăt eu cum merge treaba aici!

Asculta respirația greoaie a tortionarului său și, printr-un spațiu îngust dintre tabla din spate și scândură, îl vedea stând acolo. Hendrik Aloserij trebuia să se sprijine cu ambele mâini pentru a nu se prăbuși. Se rezemase de lavoar cu mâna stângă și se ținea cu dreapta clanța ușii.

În acea după-amiază de sâmbătă, Wim se juca în bucătăria mică și auzise cum se deschisese ușa de la intrare. După cum se împleteau pașii pe scări, a înțeles imediat că era timpul să o șteargă.

— Repede, fugi de aici, i-a șoptit mama.

O luase la fugă în sus, pe scări, spre pod. Ajuns sub căpriori, a pășit cu grijă pe o grindă subțire de-a lungul cornișei. A numărat

fiecare pas în gând. După exact 25 de pași, a ajuns în spatele lavoarului. În întunericul dens, a pipăit drumul spre ascunzătoarea lui preferată, suficient de mare ca să se ghemuiască acolo și a așteptat cu sufletul la gură ca tatăl lui vitreg să înceapă să-l caute.

— Rahat cu ochi ce ești!

Înjurătura preferată a lui Aloserij pătrundea prin fiecare fibră a trupului firav al lui Wim. S-a cutremurat, dar numai o clipă. Zilele când tremura ca o frunză se duseseră de mult. Cu toate acestea, tot se mai trezea câteodată în toiul nopții, scâldat în sudoare, din cauza unui vis urât în care se făcea că încasase iar bătaie.

Vedea cum buzele subțiri ale lui Aloserij tremurau de furie. Avea fața alungită, capul chel și ars de soare, ochii bulbucați. Avea urechile țuguiate și atât de mari, încât lui Wim tot îi venea să zâmbească, chiar și în această situație dificilă.

Era foarte fericit că nu era tatăl lui biologic și că își va trăi viața având urechile de dimensiuni modeste ale altui bărbat. La acestea se adăugau onduleurile frumoase din păr, sprâncenele delicat arcuite și acea privire mereu sfidătoare datorită căreia, în ciuda faptului că era atât de tânăr, se bucura de mare succes printre fetele din cartierul său.

Aloserij a început să caute în dormitorul de vizavi de baie. Sora mai mare a lui Wim, Jo, își avea acolo patul, alături de cel în care Wim trebuia să doarmă cu fratele său vitreg, Henk. Negăsindu-și fiul vitreg nici în acea cameră, Aloserij, a cărui vorbire se transformase acum într-o bolboroseală, s-a îndreptat spre propriul pat ca să doarmă și să dea afară din el aburii de alcool. Când l-a auzit târșâindu-și pașii spre scară, Wim a coborât încetșor. Cel puțin, nu era chiar atât de beat ca acum câteva zile, când coborâse scările căzând în fund din treaptă în treaptă.

Interiorul apartamentului lor de la etaj, de pe Kleine Kattenburgerstraat nr. 78, nu era nici luxos, nici spațios, deși, în comparație cu

cei mai mulți copii de pe micuța insulă din estul Amsterdamului, nu se puteau plânge. Cu trei etaje mai jos, prietenul său, Piet Klaver, trebuia să împartă camera cu patru frați. Tatăl lor murise într-un accident de muncă în port și acum trăiau din asigurarea socială.

Cu diferite expediente și cu ajutorul vecinilor, familia reușise să supraviețuiască. Plăteau doar o chirie de 75 de guldeni pe săptămână, motiv pentru care veniseră și ei să locuiască pe insulă.

În casa mică a lui Wim, copiii auzeau totul. Pereții interiori erau mai subțiri decât cărămizile exterioare, care aveau o grosime de numai șapte centimetri. Iarna, pe geamuri se formau straturi groase de gheață. Când sufla vântul de la est, frigul pătrundea prin toți porii fațadei. În zilele când temperatura de afară scădea mult sub 0°C, diferența dintre afară și camera lor era minimă.

Tatăl vitreg al lui Wim lua salariul sâmbăta. Lucra în construcții și câștiga 17 guldeni pe săptămână. Pentru aceștia muncea 10 ore pe zi, șase zile pe săptămână, cățărându-se în sus și în jos pe scară, cu sacii de ciment și materialele de construcție în echilibru pe ceafă. Sâmbătă după-amiaza, când săptămâna de lucru se încheia, se ducea direct la cafeneaua De Nieuwe Aanleg, un bar vechi de la colțul dintre Kleinestraat și Mariniersplein. Nu venea acasă decât câteva ore mai târziu.

Dar ziua nu se termina întotdeauna bine. Câteva luni mai înainte, copiii stăteau împreună cu mama lor în jurul sobei cu gaz din bucătărie, când au auzit cum se deschide ușa de la intrare, apoi o bubuitură puternică, înfundată. Mama lui Wim a fugit pe scară în jos și l-a găsit pe Aloserij într-o poziție ciudată: zăcea lângă scara aproape verticală, beat mort. Cu un efort supraomenesc, l-a urcat pe scări, în timp ce îi striga tare în ureche ca să-l țină treaz. Când a ajuns la etaj, l-a târât în dormitorul lor, unde i-a golit buzunarele și a adunat ultimii câțiva guldeni care îi mai rămăseseră din salariu și care abia ajungeau pentru

chirie. Mama s-a pierdut cu firea și a izbucnit în lacrimi. Copiii au rămas tăcuți, neștiind ce să facă.

După 10 minute, mama lor și-a revenit întrucâtva și a trimis-o pe Jo la lăptar să împrumute niște bani. Jo s-a întors cu șase guldeni în mână și o privire deznădăjduită: șase guldeni pe care mama lor va trebui să-i dea înapoi în următoarele săptămâni, așa cum va ști. Asta dacă Aloserij nu-și va bea toată leafa.

Pentru Wim, era mult mai rău dacă tatăl lui vitreg venea acasă nu beat mort, ci doar bine amețit. Destul de beat ca să fie agresiv, dar nu suficient de turmentat încât să adoarmă imediat. În acele momente, ascunzătoarea îi oferea singura salvare. Sau avea grijă să fie plecat – departe de casă, hoinărind prin insule, împreună cu Piet; juca pietricele cu băieții de pe Wittenburg, insula de alături, sau se amuza sunând la ușa vânzătorului de legume infirm de pe Oostenburgergracht, mai jos, pe canal.

Înainte să se mute pe insulă, stăteau cu chirie într-o casă frumoasă din Van Spilbergenstraat, în partea cealaltă a orașului. Wim nu a înțeles niciodată de ce insistase mama lui să se mărite cu Hendrik Aloserij, un bărbat din Kattenburg.

— Eu sunt tatăl tău, îi spusese acesta în ziua când s-au cunoscut, încercând să-i câștige simpatia.

— Nu ești tatăl meu, îl repezise Wim.

Bărbatul straniu se uitase la băiat cu o expresie prietenoasă. Scosese un ban din buzunar și încercase să i-l pună în micul pumn. Ochii lui Wim au scăpărat mândri.

— Nu vreau banii tăi și tu nu ești tatăl meu!

S-a răsucit pe călcâie și a fugit afară. S-a așezat pe bordură. Nu-și cunoscuse tatăl biologic, care murise din cauza unei boli de plămâni înainte să se nască el. Jo îi spusese deja că mama lor era încurcată cu alt bărbat. Asta bănuia și el. De regulă, familia lor nu prea mergea la biserică, dar în ultimele șase luni se

duceau aproape în fiecare săptămână. La Sint Annakerk¹ de pe Wittenburgergracht, cu vitraliile acelea frumoase, aproape la fel de înalte precum copacii care creșteau alături. După ce se încheia slujba, același bărbat chel, cu capul bronzat și ochii palizi, apărea alături de mama lui, același bărbat care tocmai se prezentase ca fiind tatăl său.

Wim era atât de pierdut în gânduri, încât nici nu observase că sora lui ședea lângă el de un timp. Jo era mai mare cu un an și ceva, dar cei doi erau nedespărțiți. Mama lor avea grijă ca Jo să fie îmbrăcată îngrijit întotdeauna, de regulă cu rochii albe și cu fundă asortată în părul ei negru. Era un mister cum reușea asta, dar cu cei câțiva cenți de care dispunea, reușea să o facă pe fiica ei să strălucească. Wim se simțea foarte atașat de Jo și se mândrea grozav pentru că era fratele ei mai mic. În plus, aveau același tată. După ore, stăteau totdeauna împreună și nu aveau secrete – în afară de ascunzătoarea de sus.

¹ Biserica Sf. Ana, numită și biserica De Pool, a fost biserică parohială romano-catolică. A existat din 1899 până în 1978. În 1720, biserica a fost înființată în fostul depozit de vinuri al negustorului Ambrozius de Pool și a primit numele Sf. Ana în 1900. A fost proiectată de P.J. Bekkers și a fost construită în stil neogotic (n. red.).

Capitolul 2

*Viața pe insula Kattenburg**Amsterdam, 1935*

În cea de-a doua jumătate a secolului al XVII-lea, la vest de Amsterdam, pe râul IJ au fost construite trei insule. Kattenburg era cea mai îndepărtată spre vest, Wittenburg și Oostenburg erau chiar lângă aceasta. Spre est, Czaar Peterstraat¹ le separa de port. Locuitorii din casele mici, muncitorești, adesea dărăpănate erau mândri de cartierul lor; își spuneau „insulari”, poreclă de care erau foarte atașați.

Întreaga zonă fusese dedicată industriei maritime. Pe atunci, marile șantiere navale construiau sute de nave pentru Compania Olandeză a Indiilor de Est². De la Kattenburg era doar o scurtă plimbare până la depozitul naval, Marine Etablissement, cândva

¹ Țarul rus Petru cel Mare a vizitat Amsterdam în secolul al XVII-lea, de unde și numele străzii; era mare admirator al tuturor chestiunilor navale și, fără îndoială, a fost impresionat de Compania Olandeză a Indiilor de Est cu sediul în zonă. Astăzi, această stradă fermecătoare are un număr impresionant de magazine, cafenele, galerii de artă și restaurante cu specific internațional (n. red.).

² Înființată la 20 martie 1602, Compania Olandeză a Indiilor de Est a fost una dintre cele mai mari companii comerciale din epoca modernă și primul concern multinațional din istorie. A deținut monopolul comerțului pe rutele maritime ale Orientului pentru întreaga economie olandeză și a dus o politică proprie economică, politică și militară în Asia. Și-a încetat activitatea la 31 decembrie 1799 (n. red.).

o fortificație importantă pentru orașul Amsterdam. Cafeneaua Het Gouden Hoofd, care se afla în apropiere, se învecina cu Mariniersplein. Acolo locuiau directorii și administratorii numeroaselor companii de transport maritim, în case care contrastau evident cu locuințele modeste ale muncitorilor din restul cartierului. Cu toate acestea, locuitorii mai săraci din Kattenburg erau mai degrabă mândri, nu invidioși, de această parte a insulei lor. Sentimentul de apartenență la comunitate avusese câștig de cauză în fața diferențelor de avere.

Wim nu avea vecini în această comunitate foarte unită, dar avea foarte multe mătuși și unchi. La nevoie, se ajutau unii pe alții. Wim și frații săi fuseseră martori ai acestei situații atunci când mama lor, care nu se îmbolnăvea aproape niciodată, căzuse la pat cu febră mare în iarna anului 1935. Așa cum era obiceiul, vecinii îi săriseră în ajutor. Domnul Adolfs, măcelarul de peste drum, venise într-o duminică după-amiază cu o friptură la tigaie – carne de vită adevărată, din care ei nu mâncau niciodată. Din când în când, aveau destui bani pentru o bucată mică de carne, dar mama lor cumpăra de obicei carne de cal, care era mult mai ieftină.

În Kattenburg era mereu agitație. Vânzătorii care aveau biciclete speciale, cu cărucioare pentru marfă, veneau și își laudau produsele cu voce tare. Mamele se aplecau peste ferestre pentru a-și pune rufele la uscat și pentru a-și supraveghea copiii. Marinarii în permisie pe uscat și lucrătorii portuari șomeri, cu bani puțini și cu încă și mai puține lucruri de făcut, hoinăreau pe străzile insulei, care era legată de restul Amsterdamului prin câteva poduri. Peste tot pe unde mergea, Wim aduna fel de fel de fleacuri: un măr de la grădinar, o felie de șuncă de la măcelarul Adolfs – pe care îi plăcea să îl viziteze – sau un pachetel cu dulciuri de câțiva cenți de la băcănia din colțul străzii Tweede Kattenburgerdwardsstraat, doar o aruncătură de băț mai departe.

De obicei, păstra dulciurile pentru excursiile de duminică împreună cu Jo. După ce mergeau la biserică, mâncau mai întâi câteva sendvișuri acasă, după care porneau la drum, hoinărind fără țintă. Oriunde, numai să plece de acasă.

*

Mama lui Wim era originară din Maastricht, un oraș istoric frumos, situat în extremitatea sudică a Olandei. Nu mai avea aproape deloc accent, deși acesta încă mai reapărea când era oboșită. Nu avusese o copilărie ușoară. După ce mama ei murise, fusese găzduită de călugărițe, dar la 18 ani fusese dată afară fără niciun avertisment.

Nu știuse unde să se ducă. Atunci când nu a mai avut încotro, a mers la mătușa Toos, sora mamei sale, și i-a cerut ajutor. Aceasta i-a dat voie să locuiască la ea, dar a plecat de acolo peste câteva săptămâni în mare grabă. Unchiul ei, care avea aproape 60 de ani, nu reușise să-și țină mâinile departe de ea. După ce se mutase din loc în loc, a ajuns la Rotterdam unde, la vârsta de 19 ani, s-a mutat împreună cu prietenul ei, Johannes Wijmans, tatăl biologic al lui Wim.

Când se căsătorise cu mama lor, Hendrik Aloserij îi adoptase pe Wim și pe fratele lui vitreg mai mic, Henk, iar aceștia au purtat de atunci numele lui de familie. Dar nu o adoptase și pe Jo, deoarece credea că nu era decent să adopți o fată.

Wim și Jo nu țineau prea mult la Henk. În opinia lor, nu era bun de nimic și mama nu dorise niciodată să le spună cine era tatăl lui. Înainte, când locuiau pe Da Costakade, în zona de vest a Amsterdamului, iar Wim avea trei sau patru ani, mama lor închiriasse camere pentru a se ajunge cu banii. Avuseseră diferiți chiriași, iar Henk se născuse în acea perioadă.

Henk era o adevărată pacoste, mai cu seamă pentru Jo. Sâmbăta făceau baie într-un lighean mare, de zinc, pe dalele de gresie din

spatele casei. Era un singur prosop pentru ei trei, iar Henk voia întotdeauna să facă baie primul, ca să profite de apa caldă și curată. După ce se ștergea, scăpa „din greșeală” prosopul în lighean, iar Jo și Wim trebuiau să găsească o soluție pentru a se șterge. Iarna, spălatul devenea adevărată tortură, deoarece nu puteai să intri înăuntru cu apa și roind pe tine fără să ai necazuri. Mama lor îi dădea lui Henk câteva palme peste ceafă, punând capăt acestei forme de hărțuire, dar acesta născocea altceva.

Și așa au trecut anii pe Kattenburg. Pentru Wim, a fost o perioadă destul de lipsită de griji. Învățase să stea departe de tatăl său vitreg. Să fie invizibil devenise o a doua natură pentru el. Umbla ca o umbră, își ținea gura închisă la masă: pur și simplu se prefăcea că nu este acolo și era mereu în gardă pentru a se feri de scatoalce sau de bobârnace.

Într-o duminică de vară, pe Hendrik Aloserij îl mâncau palmele din nou. Tocmai se întorseseră de la slujba de dimineață de la Sint Annakerk. Wim și Jo rămăseseră puțin în urmă; voiau să treacă pe lângă băncile din față, care erau închiriate de membrii mai înstăriți ai congregației. Uneori, mărunțișul destinat colectei de la sfârșitul slujbei cădea sub acestea și nu mai era găsit. Au recuperat doi cenți, destui pentru câteva dulciuri când mergeau la plimbare. Câteva minute mai târziu, preotul paroh i-a dat afară din biserică, dar monedele se odihneau în adâncul buzunarelor lor.

La masa de prânz, Wim a încasat două palme înainte să-și mănânce sendvișurile. Prima, chipurile, pentru că plescăia, iar a doua pentru ceva ce nu înțelesese și nici nu îndrăznise să întrebe. Când se pregătea să ia al treilea sendviș, Aloserij a răcnit:

— Iar te îndopi ca să ai ce să scoți din tine la budă?

S-a încruntat și a făcut un gest în sus, spre locul unde se afla toaleta. Wim nu i-a întors privirea și a continuat să mănânce în tăcere.

Imediat ce au avut ocazia, el și Jo au plecat de la masă. Au decis să facă o plimbare lungă, cât mai departe de casă.

— La lac? a întreat Jo.

We know
books

— Este bine. Mergem pe plajă.

La urma urmelor, avea întotdeauna șansa să dea peste fete drăguțe acolo, s-a gândit Wim, dar nu a spus nimic. Acum avea 12 ani și era fermecător. Fetele rămâneau întotdeauna cu gura căscată la el când începea să le povestească aventurile lui. Nu le deranja faptul că acestea se petreceau pe insule, într-o zonă de numai câțiva kilometri pătrați.

Wim și Jo au pornit la drum în ritm vioi. Când au ajuns pe plajă, chiar în afara orașului, au împărțit între ei dulciurile pe care le aduseseră. Puțin mai departe, o conductă de canalizare se vărsa în apă.

Vântul sufla dintr-o direcție greșită, ceea ce însemna că plaja era goală. Când vântul și curentul erau favorabile, puteai să înoți și să te plimbi cu barca, ceea ce era minunat și absolut gratuit, în timp ce pe plaja lacului Nieuwe Diep trebuia să plătești cinci cenți. Ei nu aveau atâția bani.

Dar acum mirosea oribil acolo și apa era tulbure. După 10 minute, fratele și sora și-au strâns lucrurile și au pornit, pe jos, înapoi. Cum tot nu aveau chef să se întoarcă acasă, au continuat să meargă de-a lungul râului IJ, uitând de toți și de tot ce era în jurul lor.

Câteva ore mai târziu, au văzut în depărtare Hembrug, care se întinde peste Canalul Mării Nordului. S-au așezat pe malul apei și au privit trenurile care făceau naveta între Amsterdam și Zaandam¹, peste pod. Erau obosiți după lunga plimbare prin zăpușeala verii. După ce au terminat și ultimele bomboane, s-au culcat în iarbă, au închis ochii o clipă și au adormit.

Când s-a trezit, Wim nu știa cât era ceasul, dar soarele coborâse deja pe cer. A înghiontit-o ușor pe sora lui, care era încă pe tărâmul viselor.

¹ Zaandam, oraș din provincia Olanda de Nord. Este principalul oraș al municipalității Zaanstad și a obținut acest statut în anul 1811. Este situat pe malurile râului Zaan, în apropiere de Canalul Mării Nordului, și se află la mică distanță de Amsterdam (n. red.).

— Mama va fi îngrijorată, a spus ea. Și cămașa ta este toată verde.

Cât de bine a putut, Wim și-a scuturat iarba și mușchiul de pe cămașa de duminică, iar cei doi au pornit pe lungul drum înapoi către casă. În noaptea aceea, cu puțin înainte de ora 1, au ajuns înapoi în Kleine Kattenburgerstraat. În fața casei lor erau vreo 20 de oameni, dar au văzut-o pe mama lor numai când s-au mai apropiat. Era atât de scundă, încât se pierdea printre vecinii agitați. Avea ochii înroșiți și și-a aruncat brațele în jurul lor.

— Am crezut că ați pățit ceva, i-a șoptit ea lui Jo la ureche.

— N-am pățit nimic, dar ne-am dus până la Hembrug și am adormit în iarbă.

— Hembrug?! Dar sunt mai bine de șapte kilometri până acolo!

Vecinii au intrat înapoi în casele lor. Pentru cei mai mulți dintre ei, jumătate din noapte se scursese deja, căci trebuiau să se trezească la ora 6. Hendrik Aloserij nu dăduse prea mare atenție tevaturii, ca de obicei. Se dusese calm la culcare la ora 9 seara, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

*

De câteva zile, Wim era alb ca hârtia la față și gema de dureri la stomac. Orice i-ar fi dat mama sa, nu-l ajuta. Nu putea să meargă la școală și nu se mai ridicase din pat de două zile. Mama lui, căutând disperată ajutor, a luat tramvaiul și s-a dus pe eleganta stradă Plantage Middenlaan, la cabinetul doctorului Dasberg. Era medic evreu și printre pacienții lui se numărau cei mai înstăriți locuitori din Amsterdam, dar îi ajuta și pe bolnavii din cartierele nevoiașе. Mama lui Wim îl mai vizitase, când fusese căsătorită cu tatăl biologic al lui Wim.

Dasberg era doctorul pe care puteai conta atunci când aveai nevoie și i-a promis să treacă pe la ei după ce își făcea vizitele de după-amiază. După ce a sporovăit puțin cu Wim, care nu a vorbit prea mult, Dasberg l-a palpat în locul cu pricina de pe abdomen.